

Klara Löwenberg
Utvecklingsledare
Klara.Lowenberg@ekero.se

Barn- och utbildningsnämndens internkontrollplan 2018

Dnr BUN17/191-017

I enlighet med KFS 01:7 (Dnr KS13/251), Reglemente för intern kontroll i Ekerö kommun, ska Barn- och utbildningsnämnden anta internkontrollplan för den egna förvaltningen. Myndigheter förutsätts numer inte endast ha ordning och reda och hantera risker i sin verksamhet, utan även kunna visa att vi hanterar sådana krav på ett strukturerat, effektivt och trovärdigt sätt.

Kommunallagen anger att det är respektive nämnd som har ansvaret för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde. Barn- och utbildningsnämndens målsättning är att den interna kontrollen ska integreras med förvaltningens processer för verksamhets- och ekonomistyrning. Internkontrollarbetet ska därför omfatta mer än kontinuerlig uppföljning av en internkontrollplan med fristående kontrollmoment.

Internkontrollplanen ska antas och återrapporteras årligen och i samband med det senare ska den interna kontrollplanens aktualitet prövas. Återrapportering av 2018 års internkontroll planeras ske till Barn- och utbildningsnämnden i december 2019.

Barn- och utbildningsnämndens internkontrollarbete

Barn- och utbildningsnämndens internkontrollarbete utgår från Reglemente för internkontroll och syftar främst till att säkerställa:

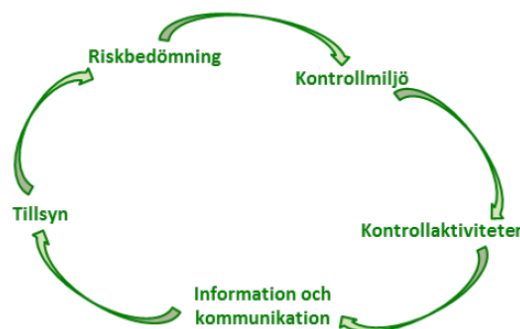
- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer mm.

Barn- och utbildningsnämndens internkontrollarbete består av tre delar bestående av ett *ramverk* för nämndens internkontrollarbete, en *väsentlighet- och riskanalys (VoR-analys)* och utifrån VoR-analysen ska en *internkontrollplan* fastställas bestående av de prioriterade risker som framkom av VoR-analysen. Internkontrollplanen ska sedan följas upp årligen.

Ramverk för internkontrollarbete

Internkontrollarbetet i Ekerö kommun utgår från en modell kallad COSO¹. Det innebär att internkontrollarbetet ska definieras som en process integrerad i förvaltningens olika verksamheter, det vill säga en bredare syn på internkontroll än att endast handla om en internkontrollplan med fristående kontrollmoment som kontinuerligt följs upp. COSO-modellen ska förstås som ett ramverk som utgörs av fem kontrollkomponenter:

1. *Riskbedömningen* handlar om att identifiera väsentliga risker i relation till förvaltningens mål och avgöra hur de ska hanteras. Riskanalysen syftar inte enbart till att motverka risker utan även att skapa en medvetenhet om vilka risker som finns och hur de ska värderas.
2. *Kontrollmiljö*. Ett första steg i att skapa en effektiv intern kontroll är att skapa en väl fungerande kontrollmiljö. Kontrollmiljön utgör den kontext inom vilken den interna kontrollen verkar och kan avse både formella och informella faktorer. Exempelvis ska vi i förvaltningen ha en tydlig ledning, kompetent personal och en effektiv organisering av verksamheten och vi ska förhålla oss till relevant lagstiftning. Kontrollmiljön utgör grunden på vilken övriga komponenter vilar.

3. *Kontrollaktiviteter* tittar vi på efter att en väl fungerande kontrollmiljö är på plats. Kontrollaktiviteterna ska fokusera på identifierade risker och är konkreta åtgärder som vidtas för att motverka, minimera eller vissa fall eliminera riskerna. Ett arbete enligt COSO förutsätter att kontrollaktiviteterna så långt det är möjligt integreras i organisationens ordinarie verksamhetsprocesser. Kontrollaktiviteter innefattar en rad aktiviteter av olika slag såsom godkännanden, attester, verifikationer, avstämningar, genomgångar av verksamhetens resultat etc.

---

¹ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission

4. *Information och kommunikation.* En effektiv intern kontroll förutsätter att det finns en väl fungerande information och kommunikation i organisationen. Resultatet av de direktiv som ges av de förtroendevalda ska återrapporteras av förvaltningen men även om att verksamheten har god kunskap om rutiner, processer, aktiviteter och resurser. Viktiga frågor är ”Fungerar informationskanalerna?” ”Finns mekanismer för återkoppling, fungerar de?”
5. *Tillsyn.* Hela processen för intern styrning måste ”övervakas”. Görs det systematiska kontroller? Rapporteras avvikelserna till berörda i ledningen? Ger övervakningen signaler om korrigeringsbehov i den interna styrningen och kontrollen?

Resultat av väsentlighet- och riskbedömning

Den andra delen av nämndens internkontrollarbete innebär att förvaltningen ska genomföra en väsentlighet- och riskbedömning (VoR-analys). VoR-analysen har genomförts och inför 2018 har drygt 20 områden (processer och/ eller ansvarsområden) identifierats. Dessa områden kallas *kontrollområden*.

De kontrollområden som hade högst riskindex, eller ansågs särskilt viktiga att bevaka under 2018, blev föremål för internkontrollplanen 2018. Kontrollområden har bedömts utifrån sannolikhet och konsekvens och har sedan plottats in i en matris. Samtliga identifierade områden har sammanfattats i en bruttolista som redovisas i bilaga 2.

En mer utförlig beskrivning av hur VoR-analysen genomförts finns i bilaga 3.

Identifierade risker för 2018

Resultatet av VoR-analysen är nio kontrollområden där särskild risk föreligger. Dessa kontrollområden har haft högst riskvärde i VoR-analysen, eller som förvaltningen av annan anledning bedömt varit aktuella att titta på under 2018. Nedan framgår en lista av riskerna:

1. **Ekonomi**

Identifierade risker:

Risk att budget inte kan hållas pga. förändringar i volymtal eller oförutsedda händelser sker.

Hur följs risken upp/vad ska åtgärdas?

Området följs upp i samband med verksamhetsredovisning per mars och augusti samt månadsvis uppföljning av ekonomi med redovisning av utfall och bedömning av resultatindikation för helår.

2. Statsbidrag

Identifierade risker:

Risk att statsbidragsintäkter och utbetalningar inte sker i enlighet med kommunens regelverk. Felaktiga underlag anges i ansökningsprocessen.

Hur följs risken upp/vad ska åtgärdas?

En rutin för att tydliggöra processen om statsbidrag ska under året tas fram. Detta för att underlätta framtida kontroll av området och att in och utbetalningar sker i enlighet med gällande regelverk.

3. Kapacitet

Identifierade risker:

Riskområdet är fortsatt aktuellt och kommer att kontrolleras även under 2018. Barn- och utbildningsnämnden måste säkra kommande kapacitetsbehov. Riskområdet innebär att förvaltningen måste bevaka förändringar i barn- och elevantalet för att kunna säkra kommande kapacitetsbehov.

Hur följs risken upp/vad ska åtgärdas?

Under året kommer avvikelser i befolkningsprognos specifikt för barn födda 2012 (blivande förskoleklass) att kontrolleras. Avstämningen och eventuella avvikelser ska stämmas av mot kapacitetsplan.

4. Upprättande av åtgärdsprogram

Identifierade risker:

Ett åtgärdsprogram (ÅP) ska upprättas för elever som riskerar att inte nå kunskapskraven. Om ÅP inte grundas i en pedagogisk utredning och bedömning, är risken stor att eleven inte får rätt och/eller tillräckligt stöd.

Hur följs risken upp/vad ska åtgärdas?

Under året kommer skolornas rutiner för upprättande av åtgärdsplan att kontrolleras. Det innebär att kontrollansvarig kommer att begära in uppgift om antal upprättade ÅP per 15 maj. Stickprovskontroller av beslut om särskilt stöd, dokumenterad pedagogisk kartläggning samt upprättat ÅP kommer att genomföras under året.

5. Mottagande grundsärskolan

Identifierade risker:

Ett beslut om mottagande i annan skolform har stor inverkan på den enskilde. Det är därför av stor vikt att beslut fattas i enlighet med riktlinjer.

Hur följs risken upp/vad ska åtgärdas?

Resursteamet kommer under 2018 att kontrollera att rutin för mottagande i grundsärskolan följs. Detta kommer att göras genom stickprov av beslut om mottagande.

6. Informera elever om arbetslivets aktuella och förväntade kompetensbehov

Identifierade risker:

Centrum för Vuxenutbildning och arbete har identifierat ett riskområde som avser att inte nå ett av verksamhetens utsatta mål. Målet är att varje elev ska få information om arbetslivets aktuella och förväntade kompetensbehov. Eftersom Studie- och yrkesvägledning erbjuds till alla, men det inte är alla som träffar en studie- och yrkesvägledare finns en risk att sökande går miste om viktig information.

Hur följs risken upp/vad ska åtgärdas?

Studievägledare ska gå igenom samtliga ansökningar och kontakta sökande där frågetecken uppstår. På så sätt avser avdelningen säkra att samtliga elever ska få information om arbetslivets aktuella och förväntade kompetensbehov.

7. Systemförvaltning av förvaltningsobjektet

Identifierade risker:

Ett aktuellt område under 2018 är förvaltningens arbete att anpassa sin verksamhet till den nya dataskyddsförordning (även kallad GDPR) som träder i kraft i maj 2018. En risk kopplad till ikraftträdandet av dataskyddsförordningen är att förvaltningens verksamhetssystem saknar riskanalys och behörighetsförteckning.

Hur följs risken upp/vad ska åtgärdas?

Under 2018 kommer kontroll att verksamhetssystem innehar riskanalys och behörighetsförteckning göras.

8. Registerförteckningar

Identifierade risker:

Ytterligare än risk som har identifierats i samband med dataskyddsförordningens ikraftträdande i maj är ökade krav på behandling av personuppgifter.

Hur följs risken upp/vad ska åtgärdas?

Området kommer därför att följas upp genom kontroll av att registerförteckningar över personuppgifter finns upprättade i verksamheter och att dessa är anmälda till den funktion som handhar registerförteckningar.

9. Livsmedelssäkerhet

Identifierade risker:

Risk att kök i förskolan saknar väsentliga rutiner för att laga och servera säker mat.

Hur följs risken upp/vad ska åtgärdas?

Under 2018 kommer avdelningen Matproduktion säkerställa att alla kök i förskolan har väsentliga rutiner för att laga och servera säker mat. För att kontrollera detta kommer revision av hygienrutiner, specialkostutiner och rengöringsrutiner att genomföras. Ett externt företag kommer att genomföra revisionen. Resultatet av revisionen kommer att redovisas i uppföljning av internkontrollplan 2019.

Bilaga 1. Barn- och utbildningsnämndens internkontrollplan 2018

Bilaga 2. Riskanalys som ligger till grund för internkontrollplanen 2018

Bilaga 3. Instruktion för VoR-analys

Bilaga 1. Barn- och utbildningsnämndens internkontrollplan 2018

Område = Rutin/process/system	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	V o R- bedömning	Metod	Tidpunkt/ Frekvens	Kontroll- ansvarig	Rapport Till:
Ekonomi	Budget kan inte hållas pga. förändringar i volymtal, investeringar blir dyrare, oförutsedda händelser sker.	Verksamhetsredovisning Månadsuppföljning	1*4 = 4	Redovisning enligt kommunens styrsystem.	2 ggr/år Månadsvis	Chef barn och utbildning Chef barn och utbildning	BUN
Statsbidrag	Statsbidragsintäkter och utbetalningar sker inte i enlighet med kommunens regelverk.	Kontroll att rutin statsbidrag tas fram för att underlätta att in och utbetalningar sker i enlighet med gällande regelverk.	2*3=6	Kontroll att rutin statsbidrag tas fram.	Under året	Utvecklingsledare	BUN
Kapacitet	Förändringar i barn- och elevantal medför bristande försörjning av lokaler.	Befolkningsprognos specifikt för barn födda 2012 (blivande förskoleklass) tas fram.	3*4= 12	Avstämning av befolkningsprognos mot kapacitetsplan	Årligen	Handläggare Eka	BUN

<p>Upprättande av åtgärdsprogram</p> <p>EKERÖ KOMMUN</p>	<p>Elev som riskerar att inte nå de kunskapskrav som lägst ska nås ska ett åtgärdsprogram (ÅP) upprättas. Om ÅP inte grundas i en pedagogisk utredning och bedömning, är risken stor att eleven inte får rätt och/eller tillräckligt stöd.</p>	<p>Skolornas rutiner för upprättande av åtgärdsplan</p> <p style="text-align: center;">PM</p>	<p>2*3=6</p>	<p>Begära in uppgift om antal upprättade ÅP per den 15 maj.</p> <p>Stickprov av beslut om särskilt stöd, dokumenterad pedagogisk kartläggning samt upprättat ÅP.</p>	<p>Årligen</p> <p>Löpande</p>	<p>Intendent, Resursteam</p>	<p>BUN</p>
<p>Mottagande grundskolan</p>	<p>Ett beslut om mottagande i annan skolform har stor inverkan för den enskilde. Det är därför av stor vikt att beslut fattas i enlighet med riktlinjer.</p>	<p>Kontroll att rutin för mottagande i grundskolan följs.</p>	<p>2*4=8</p>	<p>Stickprov av beslut om mottagande.</p>	<p>Löpande</p>	<p>Intendent, Resursteam</p>	
<p>Informera elever om arbetslivets aktuella och förväntade kompetensbehov</p>	<p>Vuxenutbildningens mål är att varje elev får information om arbetslivets aktuella och förväntade kompetensbehov.</p> <p>Studie- och yrkesvägledning erbjuds till alla, men eftersom inte alla träffar en studie- och yrkesvägledare finns en risk att sökande går miste om viktig information.</p>	<p>Kontroll att alla elever får information om arbetslivets aktuella och förväntade kompetensbehov.</p>	<p>3*3=9</p>	<p>Studievägledare går igenom alla ansökningar och kontaktar sökande där det finns frågetecken.</p>	<p>Löpande</p>	<p>Chef CVA</p>	<p>BUN</p>
<p>Systemförvaltning av</p>	<p>Ett verksamhetssystem saknar</p>	<p>Kontroll att förvaltningsobjekt</p>	<p>3*4=8</p>	<p>Uppföljning</p>	<p>Årligen</p>	<p>System-</p>	<p>BUN</p>

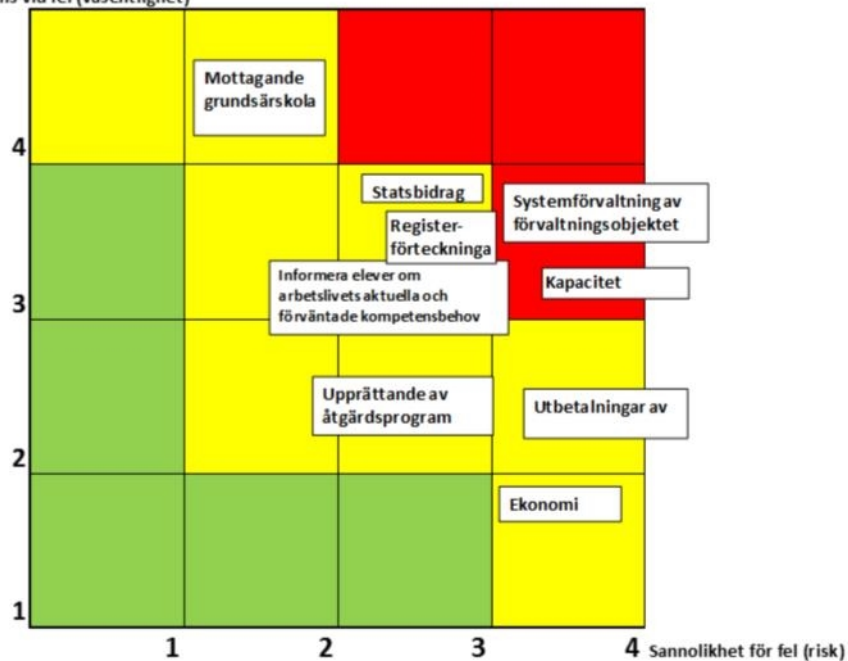

förvaltningsobjektet	riskanalys och behörighetsförteckning	innehar riskanalys och behörighetsförteckning				förvaltare	
Registerförteckningar	Registerförteckningar över personuppgifter anmäls inte	Kontroll att registerförteckningar över personuppgifter finns upprättade i verksamheter	3*3=9	Uppföljning, Stickprov i slumpvis utvalda enheter	2 ggr/år	Nämndsekreterare/utvecklingsledare	BUN
Livsmedelssäkerhet	Risk att kök i förskolan saknar väsentliga rutiner för att laga och servera säker mat	Revision av hygienrutiner, specialkostrutiner och rengöringsrutiner	2*4 = 8	Revision via externt företag	2 ggr/år	Kostchef	BUN

Område	Riskbeskrivning	Väsentlighet	Risk	Riskvärde
 <p>Ekonomi</p>	Budget hålls inte Investeringar blir dyrare, Oförutsedda händelser sker.	1 PM	4	4
	Uppföljning av statsbidragsintäkter, utbetalningar. Kontroll att korrekt underlag har inrapporterats	2	3	6
Kapacitet	Förändringar i barn- och elevantal medför bristande försörjning av lokaler.	3	4	12
Mottagande grundsärskolan	Beslut om mottagande i annan skolform har mycket stor inverkan för den enskilde, så väl på kort som lång sikt.	2	4	8
Upprättande av åtgärdsprogram	För elev som riskerar att inte nå de kunskapskrav som lägst ska nå ska ett åtgärdsprogram upprättas. Om ÅP inte grundas i en pedagogisk utredning och bedömning, är risken stor att eleven inte får rätt och/eller tillräckligt stöd. Risken för att eleven ej når behörighet till gymnasiets nationella program.	2	3	6
Informera elever om arbetslivets aktuella och förväntade kompetensbehov	Vuxenutbildningens mål är att varje elev får information om arbetslivets aktuella och förväntade kompetensbehov.	3	3	9
Ungdomar i ålder 16 - 20 skolgång/sysselsättning i inte är känt, KAA	UEDB sammanställningen	2	3	6
Måluppfyllelse Vuxenutbildning/SFI	Avläsning i betygsregister, sammanställning	2	3	6
Kapacitet	Förändring i klientantal vid tex lågkonjunktur	4	3	12

Systemförvaltning av förvaltningsobjektet	Ett verksamhetssystem saknar riskanalys och behörighetsförteckning	3	4	12
Sårbarhet i organisationen	Bristar i verksamheten till följd av underbemanning.	1	2	2
Registerförteckningar	Registerförteckningar anmäls inte	3	3	9
Livsmedelssäkerhet	Risk att kök i förskolan saknar väsentliga rutiner för att laga och servera säker mat	2	4	8

Konsekvens vid fel (väsentlighet)

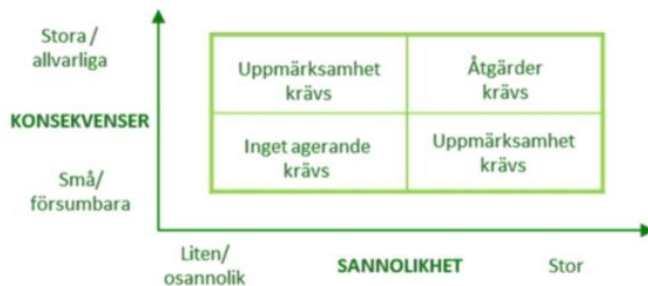
Bilaga 3. Instruktion VoR-analys

Information om väsentlighets- och riskanalys

Allt kan inte följas upp och av allt som följs upp ska inte allt ingå i internkontrollplanen. Avgörande för bedömningen är resultatet av väsentlighet- och riskanalysen. Det handlar om en bedömning över sannolikhet och konsekvens av händelser för definierade områden.

- "Sannolikhet" anger hur troligt (sannolikt) det är att det finns eller kommer att uppstå brister i rutinen/ processen.
- "Konsekvens" innebär hur mycket verksamhetens kvalitet, kostnad, förtroende eller resurser i öv- rigt påverkas om brister i rutinen/ processen finns eller uppstår.

Översiktligt kan väsentlighet och risk illustreras enligt följande matris:

Med utgångspunkt i identifierade områden för VoR-analys görs en bedömning av sannolikhet och konsekvens och de "plottas" in i en matris. Väsentlighet, det vill säga "konsekvens" vid fel, innebär hur mycket i verksamhetens kvalitet, kostnad, förtroende eller i resurser i övrigt som påverkas, om brister i rutinen/ processen finns eller uppstår. Risk, här i meningen "sannolikt" / troligt, för att det finns eller kommer att uppstå brister i rutin, process, system. På en fyrgradig skala görs bedömning om vä- sentlighet och risk som utmynnar i prioriterade områden för interkontrollplanens olika kon- trollmoment.

	4	8	12	16
KONSEKVENSS	3	6	9	12
	2	4	6	8
	1	2	3	4
	SANNOLIKHET			

Varje ruta i matrisen motsvarar en kombination av bedömd konsekvens (ekonomisk, verksamhets- mässig eller annan konsekvens) och sannolikhet för att den inträffar/ kommer att inträffa. Konse- kvens och sannolikhet graderas från ett till fyra och multipliceras med varandra och värdet förs in i VoR-matrisen. Utifrån bedömning och de värden som fås ges underlag för de områden som blir ämne för internkontrollplanen och därmed ett specifikt och fristående kontrollmoment som kompletterats till de olika verksamhets- och ekonomiprocesserna.